

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De dispositione ex parte corporis ad Sacramenti communionem. 13

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

inchoatam deserere, quia cedit in non leuem sacrificij irreuerentiam, vt docuit Nauarr. cap. 21. num. 49. Et cap. 25. n. 76. Bonavent. Victor. Sorus, quos refert, & sequitur Suar. disp. 66. sect. 4. vers. *difficultas*. Hinc colliges qualiter assensum ad licentiam cum aliis communicaturis teneris confessionem præmittere peccati mortalis, quod recordaris non esse confesum? Et quid. in si eo loco posses absque nota fieri, videris obligatus, sed id moraliter est impossibile, eaque de causa monent communiter Doctores, ne sacerdos sic ad communionem dispositi confessionem excipiat. Quod si ab eo loco discedere absque graui nota posses, plures Doctores censent te obligatum esse, cum discessit ille in reuerentiam sacramenti cedat, ob cuius causam fit. Sic Aegid. 9. 80. art. 4. dub. 2. num. 15. Suar. disp. 66. sect. 4. Angles de Eucharist. q. 2. art. 10. difficult. 4. concl. 1. Bonac. disp. 4. de sacram. q. 6. p. 1. num. 17. Contarium docent Victoria de Eucharist. num. 79. Reginald. lib. 29. cap. 6. num. 105. quibus fauet Suar. disp. 66. sect. 4. vers. *secunda causa in fine*, quia si sacerdos formulam ad communionem conseruit, vel pixidem sacrario eduxit, videris irreuerenter procedere, si ab eo loco discedas, sicuti indecentia esset recedere à mensa Principis conuiuio præparato, neque peractio. Sed quia hic recessus ob habendam dignam ad conuiuium dispositionem fit, verius censeo in illius irreuerentiam non cedere.

Quarta excusatio sumitur ex obligatione dicendi sacram, quæ ex triplici capite oriri potest, primo ex officio quale habent parochi, quibus incumbit, vel per se, vel per alios celebrare diebus dominicis, & festiuis, vt populus satisfaciatur præcepto audiendi sacram. Hi ergo poterunt (si alius non adit sacerdos eius vices gerens) celebrare non præmissa confessione omnibus illis diebus, quibus obligantur iustitiæ titulo, sacram populo facere. Quia ob peccatum sacerdotis priuari non debet populus iure quæsto fruendi sacrificij fructu. Et hæc ratio probat hoc verum esse, tamen nullam infamiam notam ex omissione sacri sacerdos incurreret, quod vix est possibile: sic sustinet ex communi sententia Suar. disp. 66. sect. 4. vers. *ultima causa*. Bonac. disp. 4. q. 6. p. 1. num. 23. Hentiq. lib. 8. cap. 46. Hæc tamen doctrina extendenda non videtur ad eos, qui ratione capellanæ tenentur aliquibus signatis diebus celebrare, quia obligatio capellanæ non ita obligat diei, quin ex rationabili causa possit vna, vel altera vice in alium diem differri, vt nota Bonac. supra, tamen Hentiq. & alij contrarium sentiant. Secundo oriri potest obligatio dicendi sacram, vel communicandi in Paschate, quibus nisi celebres, satisfacere non potes. Vt enim his præceptis satisfacias videris posse sacram dicere non præmissa confessione, satis enim vrgens est necessitas, quæ tibi à lege imponitur. Sic Paludan. in 4. dist. 9. q. 4. conclus. 10. Sorus dist. 12. q. 1. art. 4. Vivald. de Eucharist. num. 123. Et hæc sententia quoad communionem Paschalem mihi probatur ea tantum ratione, quia videtur graue damnum irrogari, si à communionem illa publica, solemni, & communi aliis fidelibus, & ex Ecclesiæ præcepto necessaria acceris ob inopiam confessoris. Si enim ne priueris fructu annuæ confessionis, licet tibi iuxta probabilem sententiam omittatur integritatem confessionis alias ex iure diuino seruandam, à fortiori licet tibi ne priueris Eucharistiæ fructu omittere confessionem, quam non est ita certum ex iure diuino præmittendam communioni esse. Sic docet Aegid. de Coniung. q. 80. art. 4. dub. 2. num. 17. Ob sacram verò ex obligatione audiendum, veltus existimo te non posse celebrare confessionem non præmissa. Neque enim te excusare potes à præmittenda confessione carentia fructus, quam ex sacrificio percipere posses. Hanc enim alio die facillè, compensa poteris absque illa indulgentia, aliàs posses quotidie celebrare nulla alia necessitate intercedente, ne priueris sacrificij fructu, quod nullus admittit. Neque item excusari potes ob satisfaciendum præcepto Ecclesiastico audiendi sacram, quia hoc præceptum non obligat nisi cū sacri peragi potest ritum ab Ecclesia præscripto. Non igitur ob hanc causam celebrare potes omnia confessione, & ita subitiner Aegid. supra. Suar. disp. 66. sect. 4. circa finem. Bonac. disp. 4. quest. 6. p. 1. num. 25. Filiucius. tract. 4. cap. 8. questio 4. num. 217. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 6. num. 6. Tertio oriri potest potestas dicendi sacram absque confessione præmissa, ne proximus omittat præceptis prædictis satisfacere. Etenim cum debeas proximum amare sicut te ipsum, & tu exculeris à confessione præmittenda in celebratione, ne communionem Paschalem, vt pote authentica necessaria, aliisque fidelibus communi priueris, & in probabili sententia, ne factum amittas in die festo. Ob eandem rationem excusari poteris, ne proximus ea communionem priueret, neque sacram in die festo omittat. Sed rectius Suar. disp. 66. sect. 4. vers. *sed quæret*, oppositum docet. Est enim longè diuersa ratio tui, ac proximi, charitas enim obligat, vt proximum quæ ac te ipsi diligas in damnorum negatione, secus in bonorum collatione, teneris namque nullum damnorum proximo irrogare, sicuti vis ne tibi irrogetur; at non teneris ea bona proximo quærete, quæ tibi quæris; ac proinde mirum non est, quod possis

celebrare confessionem non præmissa ob communionem Paschalem percipiendam, & præcepto audiendi sacram satisfaciendum, nequeas tamen vt proximus communionem Paschalem percipiat, & præcepto Missæ satisfaciatur. Adde te excusari à confessione præmittenda in celebratione ob communionem Paschalem, quia obligatus es communicare eo tempore, & præceptum hoc vt pote publicum, solemne, & maxime vtile, & fructuosum præuuleret præcepto de confessione præmittenda. At proximo ministrare communionem non est tibi præceptum, cum vt suppono illius parochus non sis, sed est opus supererogationis, & consilij. Ergo hoc opus præuulere non potest obligationi confessionem præmittendi ad communionem.

8. Aduertendum tamen est in omnibus prædictis casibus, quibus à præmittenda confessione excusaris, necessarium tibi esse conteri de peccato commisso aliàs indignè ad sacramentum accedes; & iudicium manducabis. Nam esto hoc sacramentum aliquando attrito conferat primam gratiam, id fit si bona fide putans se esse in gratia accederet, secus esset, si accederet conscius peccati.

9. Verum ne sacerdotes sibi fingerent necessitatem celebrandi confessionem non præmissa, statuit concil. *diuina sess. 13. cap. 7. in fine*, sacerdotem conscius peccati mortalis, qui ob necessitatem vrgentem non præmissa confessione celebrat, obligatum esse quam primum possit confiteri. Cūque hoc præceptum rigorosum sit, esto maxime conueniens, non debet ultra proprietatem verborum extendi, arque ad eò solum sacerdotem peccati mortalis conscius necessitate vrgente non præmissa confessione celebrantem comprehendere debet, siue contritus, siue non contritus celebret. Quapropter sacerdos, qui sui peccati inuincibiliter oblitus celebraret non præmissa confessione, dicto præcepto non obligatur. Item neque qui extra necessitatem ex malitia celebraret, vel more laicorum necessitate vrgente communicaret confessionem non præmissa, dicto præcepto comprehendere potest, vt bene notant Suar. disp. 66. sect. 6. Et 7. Valq. disp. 208. cap. 3. à n. 16. Aegid. de Coniung. quest. 80. art. 4. dub. 2. Bonac. disp. 4. de sacram. quest. 6. p. 1. n. 37. Et seqq.

10. Aliqui Doctores non infimè notæ expostulant pro dispositione necessaria ad Eucharistiam suscipiendam, vt post peccatum commissum, & dolorem illius conceptum, & confessionem factam aliquod temporis spatium transierit, quia vix animus torporem, & euagationem, aliàsque peccati reliquias ita perfecte à se excutere poterit, vt ea puritate accedat, quæ tantum sacramentum debet. Sic docet Couarru. Clement. si furiosus 3. p. in princ. num. 7. loquens de sacerdote, qui pollutionem nocte habuit, quem dicit necessariò abstinere debere à celebratione eo die, si culpam in ea habenda habuit, consentit Mar. in 4. q. 6. art. 4. Sed est obligatio absque fundamento. Nam ad suscipiendam Eucharistiam concilium Trident. solum expostulauit in eo qui conscius esset peccati mortalis, vt contritione, & confessione illius se probaret nulla facta mentione de interuallo inter peccatum, & communionem. Quod si necessarium esset, nullatenus à concilio omittetur. Neque obstat sæpè animum non ita perfecte purgari per confessionem à prauo affectu per peccatum relicto, quominus ad sacramentum facta confessione legitima accedere possis, quia Deo gratus accedis, & sacramento purgaberis, cuius proprius effectus est sic charitatem augere, vt torporem animi excuriat. Et ita sustinet D. Tom. quest. 80. art. 7. ad 4. Et in 4. dist. 9. art. 4. quest. 3. ad 2. Nauarr. cap. 21. n. 51. Siluest. verbo Eucharistia 3. q. 10. Suar. alius relatus disp. 66. sect. 8.

PUNCTVM XIII.

De dispositione ex parte corporis ad sacramenti communionem.

1. Præter carentiam cibi, & potus nulla est per se requisita.
2. Qualiter pollutio habita communionem impediatur.
3. Qualiter copula coniugalitatis à communionem abstrahatur.
4. Consilium coniugibus salutare.
5. Eucharistia à ieiuniis est suscipienda.
6. Ab Apostolis hoc consuetudo emanauit.
7. Quale debet esse hoc ieiunium.
8. Quibus rebus non confectur ieiunium naturale violatum.
9. Illius diei tantum, quo sumenda est Eucharistia debet esse ieiunium.
10. Post sumptam Eucharistiam nullum est præceptum ieiunandi.
11. Ab hac obligatione ieiunandi eximitur extrema necessitas, seu communitio in articulo mortis.
12. In eodem periculo mortis negat Valq. se posse sæpè non ieiunium communicare.
13. Contrarium plures defendunt.
14. Quid sentiendum sit.

15. Potest.

15. Potest sacerdos ad se communicandum in articulo mortis non ieiunus communicare.
16. Ob ministrandum alteri viaticum non potes non ieiunus celebrare.
17. Ne irrenitentia sacramento fiat, potest non ieiunus communicare.
18. Item ob perfectionem sacrificij.
19. Item si post ablationem reperit aliquas particulas consecratas.
20. Duplex limitatio superiori doctrina apposita examinatur.
21. Si simul cum sumptione Eucharistia ieiunium violetur, non obstat sumptioni.
22. Ob gravem notam excusatur communicans violato ieiunio.

1. PRÆter carentiam cibi, & potus nulla alia ex parte corporis est dispositio per se ad communionem requisita, vt ex sequentibus patebit. Et in primis immunditia corporis communionem per se, & necessitudo non impedit, quia celestis & spiritualis cibus sola animi puritate contentus est. Si tamen illa immunditia facile tolli possit, non est dubium te peccatum committere sic sacramentum suscipiens, ob irrenitentiam mundissimo Christi corpori factam in corpore immundo suscipiens. Si tamen in tua non est potestate ab ea immunditia liberari, sicuti contingit leprosis, morbo gallico affectis, mulieribus menstruatibus, non obeinde à sacra communione abstinere debes. Neque his obstat, quod Dionys. Alex. in *Epist. ad Basiliden*, & habetur. t. 3. *bibliotheca sacra*, can. 2. de mulieribus menstruatibus statuerit, ne ad sanctam Missam accedant, quia id est de consilio, non de præcepto, idque si speratur communitio breui tempore absque illa macula suscipienda. Neque item obstat textus in *cap. tua nos de clerico egrotante*, vbi sacerdos lepra infectus propter horrorem, & abominationem populi ab officio administrationis remouetur, quia inde non inferitur secrete celebrare non posse.

2. De pollutione specialiter dubitant Doctores, qualiter communionem impediatur? Si plene voluntaria fuit, impedit quouisque illius penitentiam agas. Et idem est de fornicatione, & quolibet alio peccato mortali. At facta penitentia, & remissione per confessionem obtenta, nullatenus impedit, sicuti neque aliud quoduis peccatum: Sic docent post alios antiquiores *Suar. disp. 68. sect. 2. Valq. quest. 80. art. 7. & ibi Aegid. de Coninch. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. quest. 5.* Consultum tamen est sic peccanti in alium diem communionem differre (nisi aliqua specialis causa communicandi occurrat) tum ob humilitatem, tum vt feruentius, & deuotius accedat, quia carnis voluptas non leuiter deuotionem impedit. Dixi si plene voluntaria fuit, nam si semiplene voluntaria extiterit & in causa solum venialiter peccaminosa, impedit communionem ex quadam decentia, & honestate, quouisque penitentia peccatum illud purgetur, esto simpliciter non impediatur, & in hoc sensu, vt explicat *Valq. quest. 80. art. 7. n. 2. 4.* dixit *August. serm. de tempore pollutionem peccati esse, sed non capitale, ieiunijque & orationibus redimendum esse, ne immundam faciat animam ad sacrum conuiuium.*

Si vero pollutio ex abundantia feminis, vel ex alia causa naturali contingit, nullatenus impedit communionem eo die faciendam. Sæpe enim opera demonis excitatur pridie ad communionem, vt à tanto sacramento pollutum auertat. Quod si ex pollutione commotio carnis insurgat, animusque perturbatus existat, consultum erit à communionem eo die abstinere, nisi aliqua causa communicandi specialis urgeat, vel credatur opera demonis prauum illum affectum excitari. Sic tradit *D. Thom. 3. p. quest. 80. art. 7. & ibi Aegid. de Coninch. num. 82. Suar. disp. 68. sect. 2.* Quinimo veniale erit peccatum ad communionem accedere nulla diligentia apposita ad eam commotionem carnis, & animi tentationem sedandam. Tum quia non leue impedimentum apponitur effectibus sacramenti secundariis recipiendis. Tum quia est indecens ea animi vagatione, & corporis impuritate Christi purissimum corpus recipere.

3. Ex hac doctrina inferes quid coniugibus dicendum sit? Et quidem si copula coniugalis ob voluptatem potius, quam ob sedandam carnis tentationem, filiosque gignendos habita est cum intentione eo die communicandi, esto simpliciter communionem non impediatur, quia peccatum mortale non est, impedit tamen ex quadam decentia, & honestate. Indecens enim est ad sacramentum communionem admitti qui carnis voluptati indulgit eo tempore quo cordis compunctione, & charitatis feruore se disponere debebat, & que de causa dixit *Hieronym. apolog. ad Pamachium contra Iovinianum.* Illorum conscientiam conuenio, qui eodem die post coitum communicant, de qua te *Gregor. relatus in cap. vir. cum propria uxore 33. g. 4.* Quocirca consulendum ei est, vt in alium diem communionem differat, nisi aliqua specialis causa occurrat eo die communicandi, vel ita præteritæ culpæ doleat, vt dolore concepto plene culpæ satisfecisse censatur.

Si vero copula coniugalis ex legitimo fine, & ea moderatione qua par est habetur, nullatenus impedit communionem, quia est actus virtutis, vt habetur *dicto cap. vir.* Si tamen ex illa prauus affectus, animique vagatio refulet, diligenter sedanda sunt, ne copulorum fructum sacramenti impediatur. Quod si se in hac parte tepidum, & remissum sentiat, decet communionem in alium diem differre, nisi specialis aliqua causa communionem faciendam eo die occurrat.

4. Monent tamen Doctores expediens esse coniugibus nocte communioni proxima à debiti petitione abstinere, tum in reuerentiam sacramenti, tum vt vitetur occasio prauis affectibus, animique vagationis. A debiti autem ferid, & constanter petiti redditione abstinendum non est, quia & peccares contra iustitiam, & charitatem fæderes, rixas, & odia concitando. Quinimo si frequenter comunicas dominicus inquam, & festiuis diebus simplici petitioni non resistas, ne coniugis molestus sis, neue illius in te amorem mitiges, & occasionem præbeas frequentem communionem interdicendi. Si autem singulis tantum mensibus Eucharistiam sumis, petentem debet decet commonere, & rogare, vt à petitione desistat ob reuerentiam sacramenti suscipiendi. Quod si ipse agrè ferat, annue, & maiori qua potueris deuotione te ad sacram communionem præpara, sperans diuinam gratiam absurtam non esse ob opus diuina, & naturali legi conforme, Vide *D. Thom. q. 80. art. 7. & ibi Valq. & Aegid. Suar. disp. 68. sect. 2. Sanch. lib. 9. de mar. disp. 13. Laym. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. g. 5.*

5. Dixi initio nullam aliam dispositionem ex parte corporis esse per se requisitam ad summptionem Eucharistia, præter carentiam cibi, & potus. Consuetudine namque Ecclesie firmatum est sacramentum Eucharistia à ieiunio necessario suscipiendum esse. Sic habetur in *Concil. Carthagin. 3. can. 29. relato in cap. sacramenta altaris disp. 1.* & in *Concil. African. sub Bonifacio 1. can. 3. & in Matifconen. 2. can. 6. Bacharen. 1. can. 10. Bracharen. 1. can. 16. Tolet. 1. can. 2. quæ referuntur t. 1. & 2. Concil. Et licet solum de sacerdotum celebrare loquantur (excepto Matifconen. 2. quod generaliter loquitur) inde à fortiori pro comunione laicali Patres Ecclesie, & Scholastici omnes extendunt, vt videre est specialiter apud *Chrysof. hom. 27. in epist. 1. Corinth. c. 11.* in illa verba: itaque quicumque manducauerit. Et apud *August. epist. 118. c. 9. & D. Thom. q. 80. art. 8. quem eius expolitores sequuntur, Valq. disp. 211. Suar. disp. 68. sect. 3. & seqq. Valen. t. 4. disp. 6. g. 8. pun. 3.* Rationem huius consuetudinis optime assignauit concilium Matifconen. 2. cap. illo 6. ne licet cælesti, & spiritali cibo terrenus præponeretur.*

6. Consuetudinem hanc ab Apostolis emanasse testatur *Epiphani. lib. 3. contra hæreses cap. vlt. circa finem. August. dicta epist. 118. cap. 9. Ildor. lib. de diuinis offic. cap. 18. Amalarius lib. 3. de Ecclesiast. offic. cap. 34. V. Valfidus Strabo lib. de rebus Ecclesiasticis relatus 6. 1. bibliotheca sacra. cap. 19.* Tamest in aliquibus Ecclesiis mos fuerit communicandi feria 5. in cena Domini post cibum sumptum ad Christi exemplum, vt colligitur ex *Concil. Carthagin. 3. can. 29. Matifconen. 2. can. 6. Bracharen. 2. can. 10.* Sed iam hic mos abrogatus fuit, & merito; quia Christum Dominum decuit prius vetus pascha huius sacramenti figuram cum discipulis manducare, & in illius interitum veritatem postmodum iustituere, & discipulis concedere, quæ nobis non conueniant. Igitur Apostoli in reuerentiam tanti sacramenti præceperunt, vt ante omnem cibum, & potum à fidelibus iuraretur, vt sic fideles intelligerent hunc cibum, & potum vapore summa dignitatis omni alio cibo, & potui præferendum esse. Neque huic Apostolorum præcepto aduerfatur præceptum Dominicum Apostolis traditum sciendi hoc sacramentum, sicuti ipse confecit. Hoc facite (inquit) in meam commemorationem, quia solum fuit præceptum de sciendo sacramento quoad ritum illius substantialtem, non quoad ritus accidentales. Hos enim Apostolorum dispositioni reliquit. Alias deberent Apostoli, reliquique fideles post esum Agni paschalis, Christi corpus conficere, & fumere.

7. Porro ieiunium hoc ex obligatione seruandum naturale, & perfectum esse debet, ita vt excludat cuiuslibet etiam minimi cibi, & potus vitalem sumptionem, vt tradunt omnes Doctores cum *D. Thom. quest. 80. art. 8.* Quocirca parua quantitas cibi, & potus præcepti grauitatem non minuit, cum non ex leuitate cibi grauitatem præcepti desumatur, sed ex eo quod communitio fiat violato naturali ieiunio, quod minima quantitate cibi, æque ac magna violatur, vt manifestè colligitur ex *cap. ex parte. de celebrat. missar. & notauit Valq. disp. 211. cap. 3. num. 28. Aegid. de Coninch. q. 80. art. 8. n. 46. Suar. disp. 68. sect. 4. Bonac. disp. 4. de sacram. q. 6. pun. 2. n. 6.* Neque ad huius ieiunij violationem opus est quod cibus ad nutriendum, vel ad medendum assumatur, quia quocumque modo fuerit adsumptus vitaliter, naturale ieiunium destruit, vt docent Doctores citati. Postulant tamen aliqui esse verum cibum, vel potum, alias assumant non violari ieiunium naturale, cum nec per se nutrire, nec iuuare nutri-

tionem

tionem possit. Sic Ledelm. 1. p. sum. de Eucharist. cap. 13. concl. 4. Ioann. de la Crux in director. consciens. de Eucharist. dub. 4. concl. 2. Ludouic. de S. Iuan. 2. sum. tract. de Eucharist. q. 7. art. 10. fol. 172. Ioann. Sanch. in distict. selectis. disp. 42. num. 23. Sed rectius alij sentiunt ex quocumque re vitaliter ex ore ad stomachum traicta sine nutritia sit, siue non, vt papirus, chara, creta, frustum ligni, nummus aureus ieiunium naturale impediens communionem violari. Quia sic fumens ieiunus non est ab omni re. Quod ab Ecclesia postulari videtur in hoc precepto, vt fideles intelligant cibulter rei create hunc cibum esse preferendum. Neque eo casu sumptio celestis cibi esset prima comestio, cum alia precefferit, tamen rei non nutritia, quod ad comestionem non videtur necessarium, vt pote qua in traiectione vitali ex ore ad stomachum consistit. Atque ita docent Henric. lib. 8. cap. 49. num. 2. Reginald. 2. 2. prax. lib. 1. 9. num. 118. in fine. Naldus in sum. verbo Eucharistia num. 10. Nonius de Eucharist. quest. 80. art. 8. coroll. 4. Bonac. de sacram. disp. 4. quest. 6. pag. 2. num. 10. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. quest. 6. num. 18.

8. Neque inde fit violari naturale ieiunium ex traiectione saliuarum, vel sanguinis ex maxillis, vel ex capite defluentis, quia non est traiectio alieui rei ad comedente extrinseca. Sic Suar. disp. 68. sect. 4. Bonac. quest. 6. pun. 2. num. 6. Layman. dicto cap. 6. num. 18. vers. ceterum. Quinimo deglutientem casu parum aquae, & vini saliuarum immixtum, cum os abluatur, vel parum liquoris, cum conditus cibus deglutatur, censent communiter Doctores ad communionem non impediri, quia sic traiectionem non traicitur tanquam cibum, & potus, sed tanquam saliuarum, cui est immixtum. Secus esset dicendum, si ex proposito haec faceret. Sic Vasq. disp. 211. cap. 3. num. 29. Egid. de Coninch. quest. 80. art. 8. num. 48. Suar. Bonac. Layman. supra aduersus Tabien. verbo communicare num. 49. & 50. asserent non violari naturale ieiunium, tamen ex proposito supra dicta in parua quantitate fumarit. De frustulis coenae praecedentis casu inter dentes adherentibus aliam rationem satis probabilem tradunt Suar. disp. 68. sect. 4. Henric. lib. 8. cap. 49. Egid. de Coninch. quest. 80. art. 8. Ob quam si deglutiantur etiam ex proposito, non impediunt communionem, nimirum quia illorum sumptio non est moraliter distincta a coena praecedenti. Neque inde fit iaccarum ori impostum praecedenti nocte, vt paulatim reliquum raucedinem factum, vel peccoris linat non impedire communionem. si aliqua illius pars etiam minima post mediam noctem traicitur, impedit namque, quia illius traiectione ad traiectiones praecedentes reduci non potest, cum ex intentione fumens aequae singulae traiectiones respiciantur, velleque accari sumptionem durare, quousque consumptum sit, vt bene notat Egid. de Coninch. q. 80. art. 8. n. 49.

9. Rursus ieiunium illius tantum diei pro quo communicatio accipienda est, debet esse. Cum autem dies computatur a media nocte vsque ad mediam noctem, communicatio debet esse ieiunus ab illa media nocte, vsque dum communionem accipiat. Non tamen est necessarium cibum esse digestum tempore communionis, quia nullo precepto id cauetur, tamen decess fit, sicuti aliis relatis probat Henric. lib. 8. cap. 49. Suar. disp. 68. sect. 4. Vasq. disp. 211. cap. 3. num. 33. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. quest. 6. vers. sciendum est secundo. Bonac. disp. 4. quest. 6. punct. 2. num. 11. aduersus Gloss. cap. nihil. 7. q. 1. & cap. si constituerit de necessitatibus. In quibus textibus Glossae opinio fundari non potest. Nam textus in cap. nihil nullam de digestionem cibi mentionem fecit. Textus vero in cap. si constituerit damnans clericum celebrantem postquam in tabernis rota nocte commoratus esset, non illum damnat, quia celebravit cibo non digesto, sed quia celebravit absque poenitentia, & satisfactione culpa commissae cum non leui populi offensione, & scandalo.

10. Post sumptam Eucharistiam nullum est preceptum ieiunandi, sed illico absque peccato potest cibum sumere. Nam textus in cap. tribus gradibus de consecrat. dist. 2. qui est Clement. ubi praecipitur sumpta mane Eucharistia seruari ieiunium vsque ad 6. & sumpta hora tertia, vel quarta seruari vsque ad vesperam consuetudine abrogatus est, vt docuit Durand. in 4. dist. 8. quest. 4. num. 16. Sorus dist. 12. quest. 1. art. 8. Vasq. disp. 211. cap. 1. num. 10. Suar. disp. 68. sect. 4. ad finem. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. in fine. Bonac. disp. 4. quest. 6. pun. 2. in fine quest. Verum esto seruari ieiunium preceptum non fuisse tamen maxime decess, quousque credantur species sacramentales consumptas esse, ne cibum ille celestis his terrenis, & materialibus miscatur. Sicuti etiam de cetero statim post Eucharistiam sumptam expuas, maxime si spuarum ex pectore profluit. Quod si coactus necessitate id fecerit, praestat fieri in linteis, vel loco ad conculcationem remoto. Haec enim, & maior reuerentia tanto sacramento debetur, sicuti tradiderunt Sor. Suar. Vasq. Layman. Henric. Bonac. locis citatis.

Egid. de Castro. Sum. Mor. Pars IV.

11. Ab hac generali doctrina praemittendi ieiunium Eucharistiae suscipiendae excipiuntur aliqui casus, quos placet breuiter examinare. Primus est de periculo mortis, in quo constitutus si commodè Eucharistiam sumere non potes, ieiunus poteris post cibum, quia diuinum preceptum de sumenda Eucharistia, quod satis probabile est eo tempore videri, non est contemnendum ob obseruationem moraliter impossibilem precepti Ecclesiastici de seruando ieiunio ante communionem. Neque pietatem Ecclesiae deceret suo precepto fideles tanto bono priuare in ea necessitate constitutos, sicuti doctores aduertunt. sequentes D. Thom. quest. 80. art. 8. & colligitur ex cap. de his vero, cap. si quis de corpore 26. q. 5. & cap. presbyter de consecrat. dist. 2. & ex concil. Constantien. sess. 3. Quando autem censendum sit periculum mortis adesse, vt commodè ieiunus Eucharistiam sumere non possit, vel quia indiget alimento, vel medicinae sumptione, quam differre commodè non potes in horam post Eucharistiae sumptionem subsequenter, medicorum iudicio reliquitur. Monent tamen Suar. disp. 68. sect. 5. in princ. Egid. de Coninch. quest. 80. art. 8. num. 51. te non esse obligatum procurare, vt Eucharistia ante ortum solis deferatur, vt ieiunus sumas, quia neque id praxi receptum est, nec tanti sacramenti reuerentiam decet. Quod dictum est de periculo mortis naturalis, dicendum est de violenta. Si enim Eucharistiam sumere non potes ieiunus, quia iudex non permittit executionem sententiae tibi non ieiuno notificatam in alium diem differre, poteris eo die etiam non ieiunus Eucharistiam sumere, quia necessitas huius viatici ad caelestem vitam eadem, & forte maior est Suar. & Egid. supra Vasq. disp. 211. cap. 4. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. q. 6. num. 20. Eman. Saad verbo Eucharistia num. 2. Bonac. disp. 4. quest. 6. p. ult. numer. 23.

12. Sed est dubium an durante eodem periculo mortis possis saepius non ieiunus communicare: Dixi duvante eodem periculo, nam si cessauit periculum, ratione cuius communionem susceperis, & nouum successit, conueniunt Doctores te posse iterum viaticum non ieiunus accipere. Deinde conueniunt si sumpto viatico vno die velis aliis diebus ieiunus communicare, nulla lege te esse impeditum. Controuersia igitur ea est, an durante eadem infirmitate, eodem vel maiori periculo possis iterum viaticum non ieiunus accipere, si commodè ieiunus possis? Negat Vasq. disp. 211. cap. 4. a num. 37. motus ea ratione satis efficaci. Praeceptum est ab Ecclesia, ne vllus post cibum, vel porum Eucharistiam accipiat, neque sacerdotes pransis administrent. At ab hoc precepto excusatur constitutus in mortis periculo, qui non potest commodè ieiunus accipere ea solum ratione, ne sine sacramento moriatur, vt dixit D. Thom. quest. 80. art. 4. ob quam rationem non solum sacerdoti permittitur administratio, sed etiam obligatio imponitur in cap. presbyter de consecrat. dist. 2. quod est concilij VVarmauen. Sed sumpto semel sacramento cessat ratio, ob quam non ieiunus Eucharistia conceditur. Non enim decedet sine sacramento viatico. Ergo generale praecceptum de ieiunio communioni praemittendo vrget. Atque adeo constitutus in mortis articulo non poterit iterum post cibum, vel porum suscipere communionem, neque sacerdos poterit illi eam administrare.

13. Caeterum plures recentiores arbitrantur posse saepius in eadem infirmitate viaticum accipi a non ieiunus. Sic aliis relatis Siluest. verbo Eucharistia 3. §. 6. Tabiena verbo communicare §. 48. Armilla eodem numer. 18. Fumus verbo communicatio §. 18. Henric. lib. 8. cap. 50. n. 1. Suar. disp. 68. sect. 5. Egid. de Coninch. q. 80. art. 8. num. 53. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. q. 6. num. 20. Bonac. disp. 4. q. 6. pun. ult. num. 23. Fagundez de quinque Eccles. praecceptis de 3. Eccles. praec. lib. 3. c. 5. n. 20. Muentur, quia textus concedentes, constitutus in mortis periculo vt suscipiant Eucharistiam post cibum, vel porum, cum aliter suscipere commodè non possint, non limitant concessionem pro vna tantum vice. Non igitur est a nobis limitanda, praecipue cum pietatem Ecclesiae maxime deceat fauere hoc tam salutari beneficio iis, qui in tam graui, & extrema sunt necessitate constituti. Quod si roges quod dies inter communionem & communionem intermittere debent? Respondent Suar. Egid. Bonac. Fagundez, alique communiter sex vel octo dies debere intermittere, quia id ad reuerentiam sacramenti pertinet.

14. Ego vero dicendum existimo vel sentiendum esse cum Vasq. vel affirmandum, non solum post sex, vel octo dies te posse iterum viaticum sumere, sed singulis diebus. Nam si constitutus in mortis periculo, vt praecitati Doctores affirmant, nulla est lex posita de praemittendo ieiunio communioni, cum datum omnibus sit singulis diebus Eucharistiam accipere, poterunt illam accipere non ieiunus, si ieiunium seruare non possunt. Necessitate vero tanti sacramenti singulis diebus habent morituri, vt quid ergo illo priuandi sunt? Poterunt ergo singulis diebus commu-

nicare

si aliter non possunt. Et ita sustinent Tabiena, & Armilla, casu quo mortuus post semel acceptum viaticum peccaret mortaliter, quod ablit. Henric. lib. 8. cap. 50. solum dicit non decere ob reverentiam sacramenti, si sepius communicare, tacite indicans solum esse minus conveniens, sed non illicitum. Eman. Saë, verbo *Eucharistia*. num. 5. & 34. edit. Roman. sine vlla imitatione inquit, posse sapius in eadem ægitudine infirmum etiam non ieiunum communicare, quoties expetere videtur. Laym. existimat, si aliquis assuetus est frequenter communicare, vel sacrificare: & propter deuotionem, ac desiderium difficile abstinere, permitti ipsi posse, vt altero statim die iterum sanctam Eucharistiam e manu sacerdotis accipiat non ieiunus, dummodo mortis periculum instare videatur.

15. Quæ dicta sunt de communione, dici debent de sacrificio, posse inquam sacerdotem constitutum in mortis periculo sacrificare non ieiunum ad se communicandum, si commodè ieiunus facere non possit, sic relato Zambrano docet Layman. dicto lib. 5. tract. 4. cap. 6. q. 6. n. 20. Limitat tamen, nisi aliunde Eucharistiam habere possit. Quam limitationem non credo veram, quia præceptum de ieiunio seruandum ante celebrationem, non tam est propter consecrationem, quam propter communionem illi necessario annexam. Si igitur necessario communicatio suscipienda est à non ieiunus, parum refert quod suscipiatur illo sacerdote celebrante, vel e manu alterius communicante.

16. secundo dubitabis, an ob ministrandum viaticum mortuuro possis non ieiunus sacrificare, cum aliter ministrare non possis? Admittit Maior. in 4. dist. 9. q. 3. ad 5. quinimo addit ob hanc necessitatem posse sacerdotem sine vestibus, & luminibus, & in fermentato sacramentum consecrare. Sed est nimia licentia, & aliena à consuetudine Ecclesiæ. Quapropter ceteri omnes Doctores nullatenus eam facultatem sacerdoti concedunt: præstat enim ritum communem in consecrando hoc sacramento seruari, quam alicuius priuata necessitati succurrere, cui necessitati Ecclesia prouidit præcipiens Eucharistiam in sacratio seruari, ne ob defectum sacramenti fideles sine viatico decederent. c. presbyter de consecr. dist. 2. neue sacerdotes prauis, & conuati ad consecrandum hoc sacramentum minus reuerenter accederent. Quæ prouidentia necessaria non esset, si sacerdos etiam non ieiunus consecrare sacramentum posset decurrenre fidelis necessitate. Quod si aliquando hostia consecrata deficiat, quia rarum erit, non obinde ritus celebrandi ante cibum, & potum lege vniuersali stabilitus omitti debet. Atque ita docent Nauar. cap. 21. num. 51. Henric. lib. 8. cap. 50. num. 1. & cap. 46. Suar. disp. 68. sect. 5. 8. nihilominus. Ægid. de Coninch. q. 80. art. 8. à num. 56. Valq. disp. 211. cap. 5. num. 61. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. quest. 6. num. 21. Tblet. lib. 2. cap. 13. in fine. Bonac. disp. 4. quest. 6. pun. 2. num. 24. Hanc doctrinam limitat Zambrano. de Eucharist. cap. 3. dub. 6. num. 2. quem sequitur Layman. loco allegato, vt procedat casu quo infirmus aliud sacramentum penitentia, vel extremæ victionis recipere possit, nam si incapax sit alterius sacramenti recipiendi, censent secluso scandalo poss. sacerdotem non ieiunum sacrificare, vt communionem ei concedat. Sed nullatenus censeo hanc limitationem admittendam esse. Tum quia ceteri Doctores illius non meminerunt. Tum quia ratio adducta in probationem communis sententia: æquè in hoc casu procedit.

17. Secundus casus exceptus à generali lege seruandi ieiunium pro communione suscipienda sumitur ex reuerentia sacramenti. Si enim probabilis timor adsit alicuius irreuerentia vel quia sacramentum in manus infidelium timetur aduenturum, vel quia ab animalis, vel ab igne consumendum, vel ab aliquo alio irreuenter tractandum, poterit non solum sacerdos, sed eo deficiente laicus non ieiunus sibi propriis manibus ministrare: quia quod in reuerentiam sacramenti statutum est, non debet in illius irreuerentiam cedere. Sic ex omnium sententia docet Valq. disp. 211. cap. 5. num. 57. Suar. disp. 68. sect. 5. Ægid. de Coninch. q. 80. art. 8. in fine. Fagundes. de Eucharist. lib. 3. c. 5. in fine. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. c. 6. in fine.

18. Tertius casus desumitur ex perfectione sacrificij, quod dupliciter contingere potest, primo si per inadvertentiam loco vini aquam infuderis, illamque sumptis. Secundo si facta consecratione recordaris ieiunum non esse. Tertio si sacerdos facta consecratione consumere sacrificium non potest, vel quia decessit, vel quia sensibus destituitur, in his enim casibus poteris, & debes etiam non ieiunus communicare, ne sacrificium imperfectum relinquatur. Lex enim consecrandi sacrificium perfectum præuolat legi de præmittendo ieiunio. Atque ita docent Valq. Ægid. Suar. Fagundes. Layman. locis alleg.

19. Quartus casus ad supradictum reduci debet, cum post peractum sacrificium, & ablationem sumptam reperis in patena, vel corporali aliquas reliquias consecratas, potes illas absumere, etiam si grandiscula sint, quia ad idem

sacrificium pertinet illarum consumptio. Sic Syluest. verbo *Eucharist.* 3. §. 8. Nauar. cap. 25. num. 89. Soto in 4. dist. 12. quest. 1. art. 8. Suar. disp. 68. sect. 6. Henric. lib. 8. cap. 50. n. 2. Ægid. de Coninch. quest. 80. art. 8. n. 61. Valq. disp. 211. c. 5. à n. 50. Laym. lib. 5. sum. tract. 4. c. 6. q. 6. circa finem n. 22. Bonac. disp. 4. q. 6. pun. 2. n. 12. & 13.

20. Duplicem limitationem huic generali doctrinae adhibent aliqui Doctores. Prima vt incontinenti post ablationem antequam orationes recitentur, particulae absumantur, aliàs non videtur illarum sumptio eadem esse moraliter cum sumptione ablationem precedente. Sic Syluest. loco allegato. Ceterum Valq. Suar. Ægid. Laym. hanc limitationem reprobant, censentque dum Sacerdos ab altari non recesserit, tamen si in ministrando Eucharistiam aliis se diu detinuerit posse prædictas reliquias absumere, quia dum sacerdos ab altari non recedit, ad ipsum pertinet posse consumere quod ibi consecratum est. Secunda limitatio est, vt particulae sint ex consecratis eo sacrificio. Aliàs earum sumptio non videtur ad idem sacrificium pertinere, & cum sumptione precedente ablationem, vnum effecere. Vnde si commodè asseruari possunt, seruandæ sunt: Sic docent Ægid. dicta quest. 80. art. 8. num. 67. Valq. disp. 211. cap. 5. num. 57. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. q. 6. num. 22. Suar. disp. 68. sect. 6. post. med. vers. ad primum. Bonac. disp. 4. q. 6. p. 2. num. 14. Fateor hanc limitationem consulendam esse, sed an sub graui culpa, mihi difficile est. Nam reliquiarum consecratio, & consumptio pertinet ad rationem sacrificij accidentariam, cum sine formarum consecratione, & sumptione perfectio sacrificij consistat: sola vnica hostia, & calice consecratis, & sumptis. Ergo si ob sacrificij complementum potest sacerdos post sumptam ablationem reliquias à se consecratas sumere, poterit similiter quæ ab aliis consecratae fuerint, siquidem earum sumptio æquè pertinet ad sacrificium. Item ad sacerdotem pertinet consumere posse non solum formulas à se consecratas, sed etiam quæ ab aliis sunt consecratae. Ergo vtraque consumere poterit, dum ab altari non recedit, quia dum est in altari non censetur moraliter finita consumptio, nec conuiuium peractum.

Illud vero est omnino certum laico, seu sacerdoti more laicorum communicanti non debere reliquias concedi post ablationem, quia communione accepta finiuit conuiuium, neque ad illius ministerium pertinet reliquias absumere. Sic censent Ægid. Valq. Suar. Bonac. loc. alleg.

21. Quintus casus est, & receptus ab omnibus, cum ieiunium simul cum communione accepta violatur, vt contingit cum in feria 6. hebdomadae sanctæ sacramentum mixtum vino assumitur, item cum hostia hæret labro calicis, nec facile digiti dimoueri potest, & sumi, expedit vinum infundere, & simul cum illo absumere. Item cum palato hæret poteris semel & iterum ablationem sumere, quia in his casibus non censetur violatio ieiunij moraliter communionem præcessisse. Suar. Valq. Laym. Bonac. Ægid. loc. alleg.

22. Sextus est, si grauis nota sacerdoti imminet, ni celebret non ieiunus, vt si incepta missa recorderet ieiunum non esse, velique à celebratione desistere, populus tamen etiam causa manifestata non acquiescit, quinimo graue aliquod malum suscipitur, & scandalum sumit, poterit sacerdos missam profecti, & non ieiunus celebrare, quia præcepta Ecclesiæ eo rigore non obligant. Docent supradicti Doctores.

P V N C T V M XIV.

De obligatione sumendi Eucharistiam ex diuino præcepto.

1. Plures censent nullam esse obligationem ex diuino præcepto sumendi Eucharistiam.
2. Verius est oppositum.
3. Satisfacit cuiusdam obiectioni.
4. In articulo mortis obligat hoc diuinum præceptum.
5. Non satisfacit communicans extra periculum.
6. Si proximus periculo communicasti satisfacit ex plurium sententia.
7. Verius est oppositum.
8. Fundamentum contrarium dissoluitur.
9. Interdum in vita communicare tenetur iuxta Ecclesiæ determinationem.
10. Infideles asfringi præcepto diuino communicandi aliqui firmanant.
11. Verius est oppositum.

1. Obligatio sumendi Eucharistiam nasci potest ex præcepto diuino, vel Ecclesiastico. Ex præcepto diuino nullam esse obligationem firmanant Bonauent. à num. 4. dist. 12. 2. p. distinct. art. 1. Aleos. in 4. quest. 11. membr. 2. art. 4. §. 1. Gabriel. in canon. missæ. lect. 87. lit. i. Syluest. verbo *Eucharistia*